# אגרות הראי"ה - כרך ב' - אגרת תרכז

## תמצית האגרת

**תאריך ומקום:** י' טבת תרע"ד - יפו
**נמען:** ד"ר אברהם אליהו הרכבי

הרב קוק שואל על מוצא 'שובתי השבתי' ('סובוטניקים') ברוסיה: האם הם מזרע ישראל, או שהתגיירו בבית דין. השאלה מעשית, כי חלקם עולים, ויש נשים שהתגרשו בנוהג שלהם. עד כה סבר שאינם ישראל, אבל עלה לו ספק.

### עיקרי הדברים

- מוצא הסובוטניקים.
- השלכה על גיטין.

**נוסח האגרת עם ביאור**

*בגרסה זו משולב ביאור בתוך נוסח האגרת. הביאור מופיע כך:* [בסוגריים מרובעים, באות קטנה ועל רקע תכלת] *והוא אינו חלק מלשון האגרת.*

ב"ה[1], עה"ק[2] יפו ת"ו[3], י' טבת תרע"ד[4]

כ'[5] הרב החכם הגדול תפארת אומתנו מוהר"א[6] אליי ד"ר[7] הרכבי [אברהם אליהו הרכבי, מזרחן וחוקר תולדות ישראל בסנקט פטרבורג] שליט"א[8]

שלו'[9] רב מקודש,

אלופי החכם, ארשה לי לבקש מכבודו הארה ע"ד[10] הכת של שובתי השבת, שברוסיא, [ה"סובוטניקים", כת של איכרים רוסים ששמרו שבת ומצוות, וחלקם עלו לארץ] אם יוכל אדוני לבאר לי את מוצאם בבירור, אם מגזע ישראל הם או לא, או אם יש בירור ע"פ[11] מקורות היסתוריים, שבאיזה זמן מן הזמנים נכנסו לדת ישראל ע"פ איזה כח ישראלי של איזה ב"ד[12] או יחידים, הדבר נוגע כעת לנו למעשה, שבאים מהם לאה"ק[13], ולפעמים ג"כ[14] נשים נשואות משכבר

---

1 ב"ה - ברוך השם
2 עה"ק - עיר הקודש
3 ת"ו - תבנה ותכונן
4 תרע"ד - השנה תרע"ד (1913/1914)
5 כ' - כבוד
6 מוהר"א - מורנו הרב רבי שם שמתחיל באות א (כגון אברהם / אליהו / אהרן / אליעזר) - הפירוש המדויק תלוי בשם האדם
7 ד"ר - דוקטור
8 שליט"א - שיחיה לאורך ימים טובים אמן
9 שלו' - שלום
10 ע"ד - על דבר
11 ע"פ - על פי
12 ב"ד - בית דין
13 לאה"ק - לארץ הקודש
14 ג"כ - גם כן

שנתגרשו ע"פ הנימוס שלהם, שאין לו ערך ע"פ הדין, אם רק נחוש שהם מזרע ישראל, או גרים עכ"פ[15]. עד הנה היה הדבר מוחזק אצלי, שחוץ מיחידים מהם שמתגיירים גרות גמורה, אינם נחשבים לישראל, ושאינם ג"כ מזרע ישראל.

אבל מאיזה סבה נתעורר אצלי ספק בזה באלו הימים, והדבר צריך פתרון. ולמי אפנה בזה אם לא לכבודו, אשר תעלומות הקדמוניות גלויות לפניו.

חזקה היא תקותי, שיואיל אדוני להשיבני דבר ברור בטוב לבבו. והנני חותם בברכה ועתרת שלו', כנה"ר[16] ונפש ידי"ע[17] דוש"ת[18] באה"ר[19],

**הק' אברהם יצחק ה"ק**

תודתי מוגשת בזה למפרע להדר"כ[20] שליט"א. הנ"ל[21]

נוסח האגרות וההערות: אגרות הראי"ה, כרכים א׳-ד׳

---

15 עכ"פ - על כל פנים
16 כנה"ר - כנפשו הרמה
17 ידי"ע - ידידו עוז
18 דוש"ת - דורש שלומו ותורתו
19 באה"ר - באהבה רבה
20 להדר"כ - להדרת כבודו
21 הנ"ל - הנזכר לעיל